

KARPUZ

Haziran 2021

Dünya Karpuz Verileri (bin ton)

	2015	2016	2017	2018	2019	Değişim (%) ²
Alan (bin ha) ¹	3.177	3.205	3.109	3.120	3.084	-1,2
Verim (ton/ha) ¹	31,78	31,95	32,46	32,19	32,55	1,1
Üretim	100.976	102.392	100.955	100.459	100.415	0,0
İthalat	3.740	4.097	4.171	4.523	4.459	-6,2
İhracat	4.061	4.458	4.794	4.898	4.734	-11,1

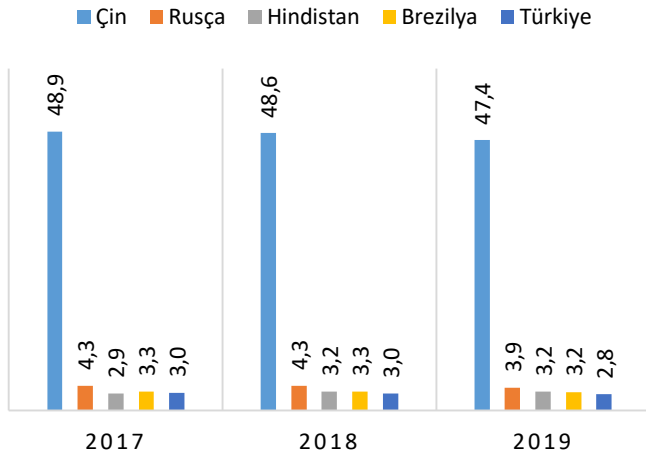
Kaynak: ¹/FAO (Erişim: 03.06.2021), ²/Verisi bulunan son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir.

Dünyada her yıl yaklaşık 3 milyon hektar alanda 100 milyon ton karpuz üretimi yapılmaktadır. FAO verilerine göre 2019 yılında karpuz dünyada en çok yetiştirilen yaş meyve sıralamasında muzdan sonra ikinci sırada gelmektedir. 2019 yılında dünya karpuz üretiminin %60'ını 60 milyon ton üretim rakamıyla Çin karşılamıştır. Karpuz üretiminde Çin'i 4 milyon ton üretimle Türkiye takip etmektedir. Dünya ortalamasında karpuz verimi 33,6 ton/ha' dur. FAO verileri

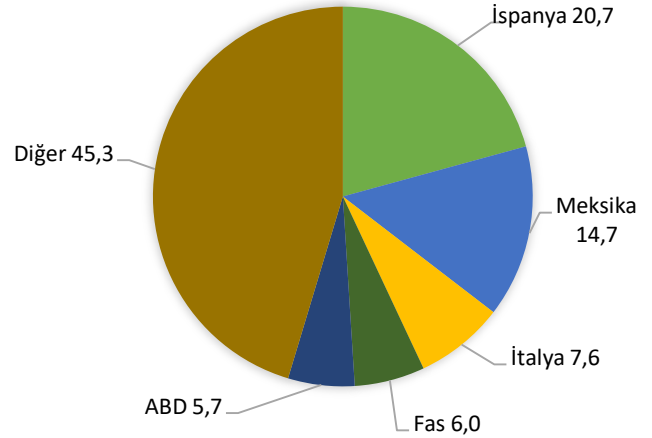
incelendiğinde Türkiye dünyada karpuz ekilen alanların %3'üne sahip olmasına karşın karpuz verimi (44,5 ton/ha) Çin'den fazladır.

2020 karpuz ihracatı bir önceki yıla göre %9 oranında azalmış olup, toplam ihracatın %22'sini İspanya, %16'sını Meksika gerçekleştirmiştir. 2020 yılında dünya ithalatı bir önceki yıla göre %11 azalmıştır. Dünya ithalatının %21'ini ABD, %14'ünü Almanya yapmıştır.

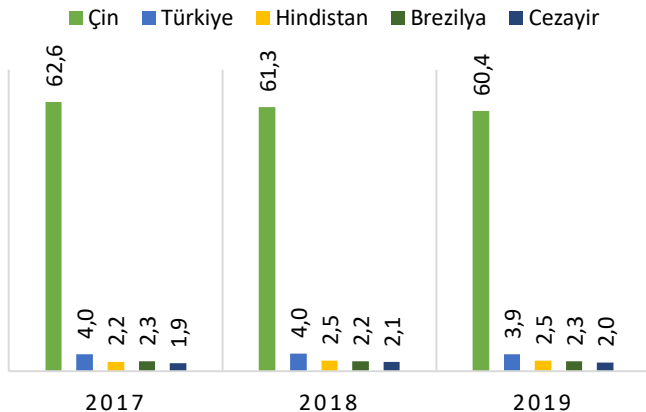
Karpuz alanlarına göre önemli ülkeler (%)

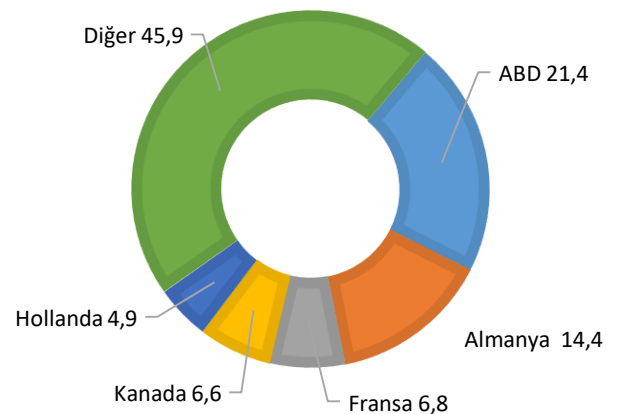
Ülkelere göre dünya karpuz ihracatı (2020 %)

Karpuz üretiminde önemli ülkeler (%)

Ülkelere göre dünya karpuz ithalatı (2020 %)

TÜİK Bitkisel Üretim İstatistikleri'ne göre; 2020 yılında Türkiye karpuz üretimi yaklaşık 740 bin ha alandan 3,9 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Karpuz üretiminin %23'ü örtü altı (alçak tünellerde) yetiştiricilikten elde edilmiştir. TÜİK verilerine göre; kişi başı karpuz tüketimi 2019 yılında 40 kg olarak gerçekleşmiştir. Karpuzun ortalama verimi dekara 4,74 kg'dır. Türkiye de en çok yetiştirilen yaş sebze

sıralamasında karpuz, domatesten sonra ikinci sırada yer almaktadır. Türkiye'de karpuz, üretim bakımından kendi familyasında %61'lik payla ilk sırada, tüm sebzeler içerisinde ise %11'lik payla 2. sırada yer almaktadır. Karpuz, domatesten sonra en fazla üretilen ikinci sebzedir. Üretimin %35'i Akdeniz Bölgesi'nde yapılmaktadır.

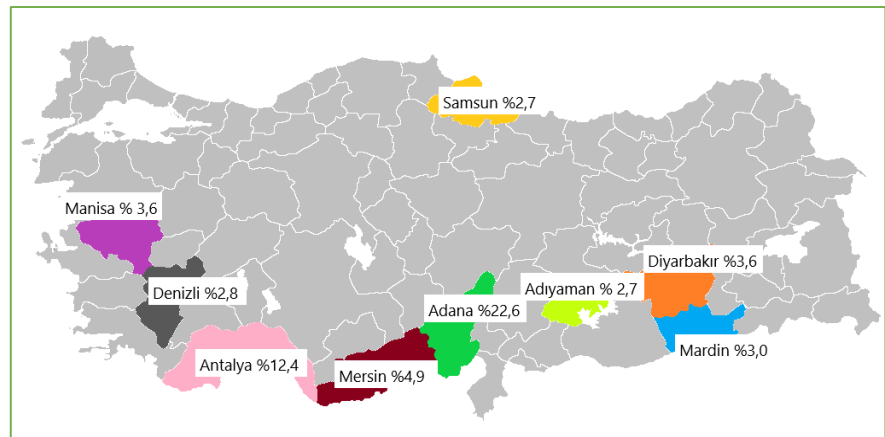
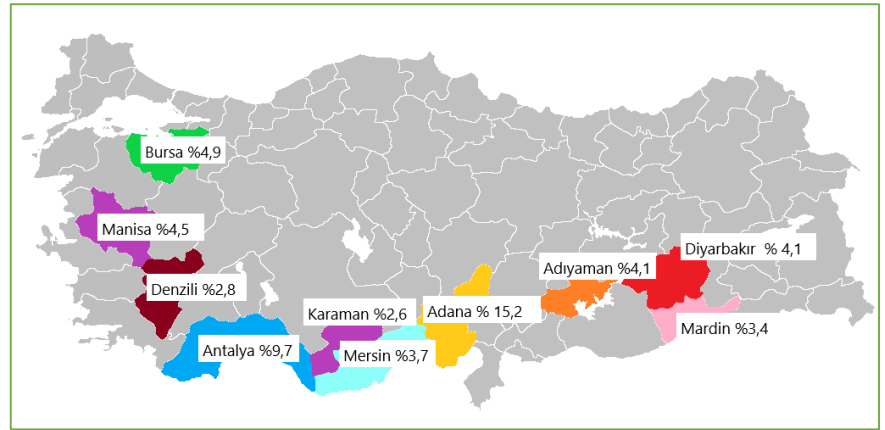
Türkiye Karpuz Verileri (bin ton)

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	Değişim (%) ¹
Üretim	3.919	3.929	4.011	4.031	3.870	-4,0
Yurt içi kullanım	3.788	3.835	3.909	3.952	3.726	-5,7
Kişi Başı Tüketim (kg)	43,3	43,2	43,5	43,4	40,3	-7,1
İthalat	28	24	35	62	84	35,5
İhracat	55	48	23	58	63	8,6

Kaynak: TÜİK (Erişim: 10.06.2021), ¹/ Verisi bulunan son iki pazarlama yılının değişimini göstermektedir. (Piyasa yılı: Temmuz-Haziran)

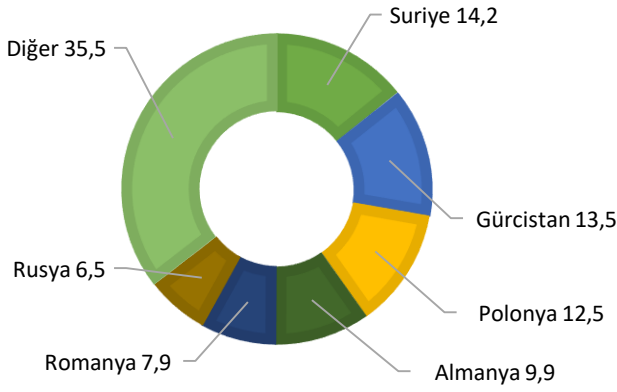
Karpuz alanı; Türkiye'de 2020 yılında yaklaşık 740 bin dekarlık alanda karpuz üretimi yapılmıştır. Bir önceki yıla göre ekim alanı %14 azalmıştır. Adana (%7), Antalya (%2), ve Bursa (%2) illeri sırasıyla alan açısından önemli iller arasında yer almaktadır. TÜİK verileri incelendiğinde, yıllar içinde ekim alanlarının azalmasına karşın üretim miktarının arttığı görülmektedir. Akdeniz Bölgesi yoğunlukla olmakla beraber, Ege, Güneydoğu Anadolu ve Marmara karpuz üretiminin yapıldığı diğer bölgelerdir.

Karpuz üretimi; 2020 üretim sezonunda Türkiye'de 3,9 milyon ton karpuz üretimi yapılmıştır. İklim koşullarının uygun olmasının etkisiyle de Karpuz üretiminin en fazla yapıldığı il Adana olup, üretimin %23'ü bu ilde gerçekleşmiştir. 2020 yılında Adana'da üretilen karpuz verimi dekara 7.000 kg'a kadar yükselmiştir. Üretimde %12'lik üretim oranıyla Antalya ikinci sıradır.

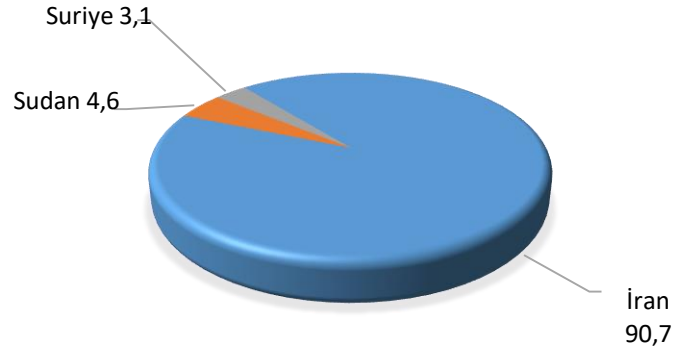

Karpuz dış ticareti; Karpuz genellikle iç tüketime konu olan bir üründür. Türkiye'de karpuz dış ticareti, üretim miktarına göre kıyaslandığında düşüktür. Karpuz ihracatı genellikle yakın ülkelere ve Avrupa ülkelerine yapılmaktadır. İhracat yapılan önemli ülkeler sırasıyla Suriye, Gürcistan ve Polonya olmuştur. 2020 yılında toplam 48 ülkeye yapılan 72 bin ton karpuz ihracatının değeri 20 milyon dolardır. İhracatta Adana ve çevresinde ocak-haziran ayları arasında yapılan turfanda karpuz üretimi önemlidir. Türkiye karpuz ithalatı üretimin olmadığı mevsimlerde yapılmaktadır. 2020 yılında altı farklı ülkeden gerçekleştirilen 29 bin ton karpuz ithalatı gerçekleşirken, toplam ithalatın %90'ı İran'dan yapılmıştır. Gerçekleşen ithalat miktarının değeri 2,6 milyon dolardır.

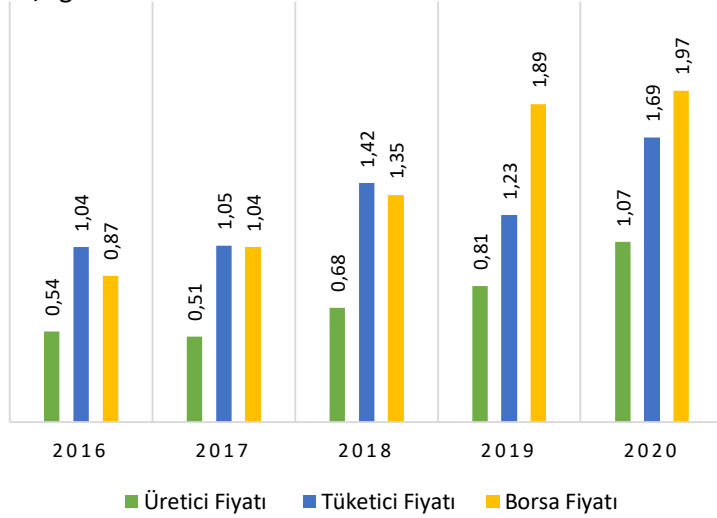
Türkiye'nin karpuz ihracatında önemli ülkeler (2020, %)

Türkiye'nin karpuz ithalatı yaptığı ülkeler (2020, %)

TL/kg

2020 yılı karpuz üretici fiyatı bir önceki yıla göre %32 oranında artarak 1,07 TL/kg' a ulaşmıştır. 2021 Mayıs ayında 1,79 TL/kg olan üretici fiyatı bir önceki yılın aynı ayına göre %20,1 oranında artmıştır.

2020 yılı tüketici fiyatı 1,69 TL/kg olarak gerçekleşmiştir. Tüketici fiyatı bir önceki yıla göre %37,4 oranında artmıştır.

Adana Borsası'ndan elde edilen verilere göre 2020 yılında 1,97 TL/kg olan karpuz fiyatı bir önceki yıla göre %4,2 oranında artış göstermiştir. 2021 yılı Mayıs fiyatı 3,47 TL/kg olarak belirlenmiştir.

Türkiye'de Karpuz Destekleme Politikaları 2020 yılı mazot desteği 15 TL/da olarak verilmiştir. Karpuzda gübre desteği %100 artarak 8 TL/da olmuştur. Organik tarım desteğinde ise 2. kategori ürünler arasında yer almaktadır ve ürün sertifikası bireyselde 40TL/da, ürün sertifikası üretici grubu için ise 20 TL/da olarak belirlenmiştir. İyi Tarım Uygulamaları Desteklerinde de 2. kategoride yer almaktadır ve bireyselde 40TL/da, ürün sertifikası üretici grubu için ise 20 TL/da olarak belirlenmiştir. Ürün verimi dikkate alınarak 2020 yılında verilen destekler bir önceki yıla göre kilogram bazında incelendiğinde; toprak analizi ve mazot destekleri aynı kalırken, gübre desteği %97 oranında toplam destekleme miktarı ise %18 oranında artmıştır.

Verilen Destek (TL/kg)

Yıllar	Verilen Destek (TL/kg)			Toplam
	Toprak Analizi	Gübre	Mazot	
2016	-	0,003		0,0030
2017	0,0002	0,001	0,0020	0,0031
2018	0,0002	0,001	0,0020	0,0030
2019	0,0002	0,001	0,0032	0,0043
2020	0,0002	0,002	0,0030	0,0050

Kaynak: TOB verilerinden TEPGE hesaplamaları

	2016	2017	2018	2019	2020
Karpuz Fiyatı (TL/kg) ¹	0,54	0,51	0,68	0,81	1,07
Karpuz Fiyatı + Destek (TL/kg)	0,57	0,54	0,71	0,81	1,07
Gübre Fiyatı (TL/kg) (20.20.0) ²	1,01	1,22	1,28	2,65	2,63
Mazot Fiyatı (TL/lt) ³	5,80	6,43	6,07	6,43	6,07
1 kg Karpuz ile alınabilecek girdi miktarı (kg)					
Karpuz/Gübre	0,53	0,42	0,53	0,31	0,41
Karpuz + destek/Gübre	0,57	0,45	0,56	0,31	0,41
Karpuz/Mazot	0,09	0,08	0,11	0,13	0,18
Karpuz + destek/Mazot	0,10	0,08	0,12	0,13	0,18

Kaynak: TÜİK ve TOB verilerinden TEPGE hesaplamaları

Karpuz Girdi Pariteleri

2020 yılında karpuz üretici fiyatlarında bir önceki yıla göre %32 oranında bir yükselme meydana gelmiştir. Karpuz fiyatındaki bu artışa karşın, gübre fiyatında önemi bir değişiklik olmamıştır. Mazot fiyatı ise %6 oranında azalmıştır. 2020 yılında girdi paritelerinde bir önceki yıla oranla karpuz/gübre paritesinde %32 ve karpuz/mazot paritesinde de yaklaşık %38 oranında bir artış gerçekleşmiştir. Karpuzda dekara verilen destek 23,8 TL olmakla birlikte karpuz üretiminde verimin yüksekliği kg başına destek rakamını küçültmektedir. Bu durum paritelerde oluşan etkinin görünürlüğüne minimize etmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

FAO verilerine göre yaş meyve olarak tanımlanan karpuz, Türkiye’de yaş sebze kategorisinde değerlendirilmektedir. Dünyada yaş meyveler arasında muzdan sonra en çok yetiştirilen ikinci meyve karpuzdur. Ortalama yıllık 100 bin ton üretimi olan karpuzda Çin, dünya üretiminin %60’ını üreterek birinci üretici konumundadır. İkinci sırada dünya üretiminin %4 ünü karşılayarak Türkiye yer almaktadır. Dünyada ihracatına konu olan karpuz miktarı 3,9 milyon tondur. İhraç edilen karpuz 1,8 milyon dolar değere sahiptir. İhracatta öne çıkan ülkelerin başında İspanya ve Meksika gelmektedir. Karpuz ithalatında toplam rakam 3,5 milyon ton olurken, ithalatın mali değeri 1,9 milyon dolardır. En fazla karpuz ithalatı yapan ülke ABD’dir. ABD 2020 yılında 752 bin ton karpuz ithalatına, 379 bin dolar ödemiştir.

Karpuz Türkiye’de domatesten sonra en çok yetiştirilen ikinci sebzedir. Türkiye’de Mayıs-Eylül ayları arasında yapılan karpuz üretimi pek çok bölgede yapılmasına karşı, yoğunlukla Akdeniz bölgesinde açıkta ya da alçak tünellerde yapılmaktadır. Türkiye’ye hibrit çeşitlerin girmesi ile üretimde standart çeşitlere oranla 2-3 kat verim artışları yaşanmıştır. Fakat üretim alanlarındaki azalmalar neticesinde üretim miktarlarında çok fazla dalgalanmalar

görülmemiştir. TÜİK Bitkisel Üretim 1. Tahminine göre; Türkiye’de 2021 yılında karpuz üretiminin bir önceki yıla göre %2,6 oranında azalışla yaklaşık 3,4 milyon olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Türkiye yıllık karpuz üretiminin yaklaşık %2’sini ihraç etmektedir. Oldukça düşük miktarda gerçekleşen karpuz ithalatı da kış aylarında yapılmakta olup %90 oranında İran’dan yapılmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından “PANDEMi” olarak nitelendirilen COVID-19 salgını sürecinde ülkemizde tarımsal üretimin devamlılığı için gerekli olan ekim-dikim, sulama ilaçlama gibi tarımsal faaliyetler kesintisiz devam etmiştir. Pandemi süresince kapalı olan dış ticaretin tarım ürünlerini etkilemesine karşın, karpuzda üretimin çok az bir kısmının ihraç ediliyor olması, üretimde her hangi bir sıkıntıya sebep olmamıştır.

Karpuzun dış ticarete önemli bir ihraç ürünü değildir. Yurtiçi tüketim açısından yıllardır kişi başı tüketimin aynı seviyelerde olması ve sanayide yoğun olarak kullanılmaması gibi nedenlerden dolayı, gelecekte de karpuz üretiminde çok büyük değişikliklerin olamayacağı öngörülmektedir.

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ (TEPGE)

Enstitümüz tarım, gıda, çevre ve kırsal kalkınma konularında ekonomik araştırmalar yaparak ve/veya yaptırarak başta T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı olmak üzere, kamu ve özel sektörde karar alıcı birimleri bilgilendirmeyi, böylece araştırma sonuçlarına dayalı politikalarla/kararlarla ülke tarımının gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bilgi çağının gereklerini yerine getirebilen, konusunda üzerine düşen görevleri yapmaya yetkin ve güçlü bir kurumsal yapıya ulaşmayı hedeflemektedir.

<https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge>

Bilgi için: F. Tuğba ÇÖTELİ, fatmatugba.coteli@tarimorman.gov.tr, +90 312 2875833